

Pneumokocker

– vaccinera mot onödigt lidande

**PNEUMOKOCKER
KAN LEDA TILL
DÖVHET**

**Vissa risk-
grupper
vaccineras
redan**

**Socialstyrelsen
rekommenderar
vaccination**

UPPSKATTNINGSVIS HÄLFTEN av alla barn som vistas på daghem är bärare av pneumokocker. Det handlar alltså om vanliga bakterier som ibland kan vara livshotande, i första hand för barn under två år. Det finns **ETT EFFEKTIVT**

VACCIN, men det ingår ännu inte i det allmänna barnvaccinationsprogrammet och de flesta föräldrar känner inte till att barn kan vaccineras mot pneumokocker. De flesta har aldrig ens hört talas om dessa bakterier.

Jag har vid åtskilliga tillfällen mött föräldrar som reagerar med ilska och frustration när de förstår att det finns ett vaccin som hade kunnat **BESPARA DERAS BARN STORT LIDANDE OCH FÖRHINDRAT ETT LIVSLÅNGT HANDIKAPP** i form av dövhet till exempel. En del av dessa barn kan visserligen få god hjälp av ett cochleaimplantat (ett delvis inopererat hörhjälpmedel) men det vore ju så mycket bättre om barnen i stället hade vaccinerats mot pneumokocker.

"Barn som vaccineras mot pneumokocker kan slippa hjärnhinneinflammation, dövhet och andra svåra komplikationer"

Socialstyrelsen rekommenderar nu att barn vaccineras vid 3, 5 och 12 månaders ålder, men vi i Barnplantorna tycker att **ALLA BARN** under 5 år ska få samma skydd..

Ann-Charlotte W Gyllenram
Ordförande, Barnplantorna

FAKTA Barnplantorna är en intresseorganisation för döva barn med cochleaimplantat (CI) och barn med hörapparat. Cochleaimplantat är ett tekniskt avancerat hörhjälpmedel som delvis är inopererat och ger en artificiell hörsel.

TACK TILL överläkare Marie-Louise Ekholm, som har faktagranskat texten och till Wyeth AB som har gett oss stöd att producera denna broschyr.

Design och grafisk produktion: Narva
Tryck: Alfa Print, februari 2008

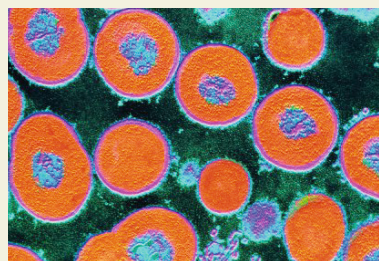
Pneumokocker

- vanliga bakterier

men farliga

DE FLESTA MÄNNISKOR bär naturligt på pneumokockbakterier (*Streptococcus pneumoniae*) i näsa och svalg utan att bli sjuka. Omkring hälften av alla barn på daghem beräknas bära på pneumokocker, enligt Smittskyddsinstitutet. De allra flesta blir inte sjuka. Men pneumokocker kan orsaka sjukdomar av olika svårighetsgrad, från relativt lindriga till livshotande tillstånd.

Till de mindre allvarliga sjukdomarna räknas öroninflammation, bihåleinflammation och luftvägsinfektion.

Pneumokocker orsakar ett brett spektrum av sjukdomar, varav några är livshotande. Socialstyrelsen föreslår att vaccin mot pneumokocker ska ingå i det kostnadsfria barnvaccinprogrammet.

Elisabet Zetlön / Johner

INVASIV PNEUMOKOCKSJUKDOM (lunginflammation, blodförgiftning och hjärnhinneinflammation) är mycket allvarliga infektioner som kan leda till livslånga handikapp men även orsaka dödsfall. Barn under två år är särskilt känsliga, liksom personer över 65 år.

Pneumokockbakterien kan ge svåra infektioner i hjärnhinnan. Risken för

dödlig utgång är ungefär tio procent vid hjärnhinneinflammation hos barn under två år. Pneumokocker kan också orsaka dövhet och bestående hjärnsador hos dem som överlever.

SÅ MÅNGA DRABBAS

År 2006 drabbades 98 barn av invasiv pneumokocksjukdom. Fem barn dog inom fem dagar från insjuknandet; det var fyra barn under två år och ett femårigt barn. De barn som överlever kan få bestående men för livet, bland annat dövhet eller hjärnsador.

Max förlorade sin hörsel

VINTERKRÄXSJUKA, VAR LÄKARENS FÖRSTA BEDÖMNING NÄR ETTÅRIGE MAX FICK HÖG FEBER OCH KRÄKTES. MEN DET VAR HJÄRNHINNEINFLAMMATION ORSAKAD AV PNEUMOKOCKER. MAX FÖRLORADE HÖRSELN OCH BALANSSINNET SKADADES. OM HAN HADE VARIT VACCINERAD HADE DET KUNNAT UNDVIKAS. – VI VISSTE INTE ATT DET FANNS VACCIN, SÄGER ANNA, MAMMA TILL MAX.

Max hade ett långsamt insjuknande med feber. Vinterkräxsjuka, trodde läkaren. Men natten till den 11 april 2005 blev han fruktansvärt dålig, näst intill medvetslös. Anna och hennes man Ola tog honom direkt till Akademiska sjukhuset i Uppsala där familjen just då befann sig.

– Vi bodde på sjukhuset en månad. Första veckan var Max alldeles frånvarande och sov 23 timmar om dygnet. Sedan blev han gradvis bättre, säger Anna.

FÖRLORADE HÖRSELN

Sonen hade drabbats av pneumokockmeningit – hjärnhinneinflammation orsakad av pneumokockbakterier. En fruktad komplikation till hjärnhinneinflammation är dövhet. Anna och hennes man märkte redan efter några dagar att sonen hade förlorat hörseln.

– Vi märkte det på hans personlighet. Om man stod bakom Max innan han blev sjuk och frågade 'vad säger ankan' svarade han 'kaka'. Nu gjorde han inte det, men om man visade honom en bild av en anka svarade han. Förut hade han tyckt om musikleksaker, men nu var han plötsligt helt ointresserad.

LYCKAD OPERATION

I Stockholm behandlades Max på barnneurologiska avdelningen på Karolinska Universitetssjukhuset i Solna. Av en ren slump råkade en läkare från hörselkliniken på Huddinge sjukhus gå där på en vidareutbildning. Hon ansåg att Max kunde vara tänkbar för cochleaimplantat. Tre dagar senare gjordes ett hörseltest som visade att Max var döv. Han fick ett implantat på varje sida.

– Operationen blev ovanligt lyckad. Tack vare den har han fått behålla sin personlighet. Hörseltest visar att han har minst lika bra språkförståelse som normalhörande barn i samma ålder, säger Anna.

FICK BÖRJA GÅ PÅ NYTT

Ännu en allvarlig följd av hjärnhinneinflammation är att Max har fått sitt balanssinne skadat även om det ännu är svårt att bedöma i vilken utsträckning.

– Innan han blev sjuk hade Max börjat gå. Men efteråt blev han tvungen att lära sig allt på nytt. Han var så svag att han först inte ens kunde vända sig från rygg till mage och han kunde trilla utan att ta emot sig, berättar hans mamma.

Foto: Lasse Burell

VISSTE INGET OM VACCIN

Varken Anna eller hennes man visste om att det finns ett vaccin mot pneumokocker som skyddar barn mot att bli sjuka.

– Det är vansinne att man inte informeras om det. Om vi hade fått den informationen hade Max självfallet blivit vaccinerad.

Nu är Max vaccinerad mot pneumokocker och är tillbaka på dagis. Två år efter hjärnhinneinflammationen kan han – trots det skadade balanssinnet – äntligen gå utan att ständigt ramla.

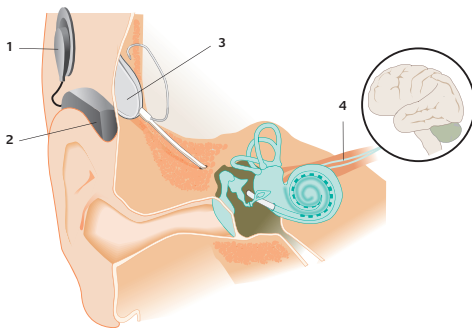

Illustration: Typoform

fakta

VAD ÄR ETT COCHLEAIMPLANTAT?

Ett cochleaimplantat är ett medicinskt/tekniskt hjälpmedel – en hörapparat som kan hjälpa gravt hörselskadade och döva barn att höra.

1) Mikrofonen bakom örat uppfattar ljud som skickas vidare till en talprocessor **(2)**. Här omvandlas ljudet till en särskild elektrisk kod som skickas till en sändarspole, som i sin tur skickar den kodade signalen genom huden till den implanterade mottagaren **(3)**. Elektrodena stimulerar hörselnerven **(4)**, som sedan skickar en signal till hjärnan och där signalen tolkas till olika ljud.

Vaccin finns!

DET FINNS VACCIN MOT PNEUMOKOCKER, MEN DET INGÅR ÄNNU INTE I DET ALLMÄNNA SVENSKA VACCINATIONSPROGRAMMET FÖR BARN. PNEUMOKOCKVACCINET TÄCKER 74 PROCENT AV DE CIRKULERANDE PNEUMOKOCKSTAMMARNA HOS BARN UNDER TVÅ ÅR.

Smittskyddsinstitutet och Socialstyrelsen rekommenderar allmän vaccination av små barn i Sverige, men än så länge är det bara barn som tillhör vissa riskgrupper som vaccineras. I Stockholm erbjuds små barn kostnadsfri vaccination, i övrigt är det upp till föräldrar att ta initiativ och stå för kostnaderna. Det kostar för närvarande 1 700 kronor att vaccinera ett barn.

RISKGRUPPER

Vissa barn har högre risk för att drabbas av invasiv pneumokocksjukdom. Tillhör ditt barn någon av nedanstående grupper, ska barnet redan i dag få kostnadsfritt vaccin:

- Födelsevikt under 1 500 gram
- För tidigt födda barn, före vecka 32
- Kronisk hjärt- eller lungsjukdom (exempelvis astma)
- Kronisk njursjukdom
- Downs syndrom

1 700:–

... kostar det att minska riskerna för allvarliga pneumokockinfektioner som kan medföra livslånga komplikationer

- Medfödd immunbristsjukdom
- Immunosuppressiv behandling
- Genomgången benmärgstransplantation
- Hiv-infektion
- Aspleni
- Sicklecellanemi
- Bronkopulmonell dysplasi
- Cystisk fibros
- Nefrotiskt syndrom
- Likvorläckage
- Läpp-käk-gomspalt
- Cochleaimplantat

Källa: Smittskyddsinstitutets referensgrupp för vaccinfrågor (REFVAC)

Skyddar även äldre

När barn vaccineras mot en viss sjukdom skyddas också personer som inte är vaccinerade. Fenomenet kallas flockimmunitet. Det beror på att barn ofta är bärare av olika bakterier och smittor i sin tur äldre. Om barnen är vaccinerade finns det färre ”smittspridare”.

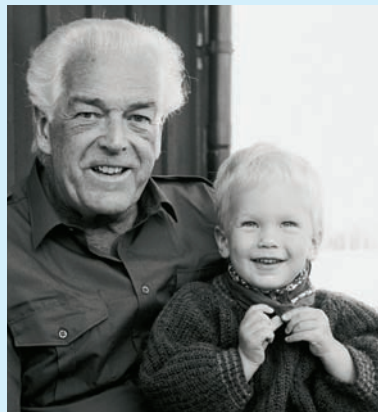
I USA började man vaccinera barn mot pneumokocker 2000. Under perioden 2000–2004 beräknar man att 38 000 fall av pneumokockinfektion har förhindrats. Hos barn under fem år minskade andelen pneumokockinfektioner med drygt 90 procent. Hos äldre personer minskade pneumokockinfektionerna med en tredjedel.

Vaccinationer bidrar också till att minska förekomsten av pneumokocker som är motståndskraftiga mot penicillin och annan antibiotika. Även riskerna för resistens minskar genom att man kan använda mindre mängder antibiotika.

VACCIN I ANDRA LÄNDER

I Storbritannien kan man – redan ett år efter att vaccinationen inleddes – avläsa vad införandet av allmän pneumokockvaccination har betytt; mer än 300 barn har undgått att bli svårt sjuka. Av dessa hade 17 dött och 30 barn hade blivit allvarligt skadade för livet.

Norge införde vaccination mot pneumokocker i det allmänna vaccinationsprogrammet den 1 juli 2006. Danmark gjorde detsamma den 1 oktober i fjol. Många andra europeiska länder har också börjat vaccinera småbarn mot pneumokocker. Hit hör Belgien, Frankrike, Grekland, Holland, Luxemburg, Italien och Tyskland.

Max Brouwers / ohmér

Det är bara Stockholms läns landsting som hittills har infört pneumokockvaccin i det allmänna vaccinationsprogrammet.

Barnplantorna

Riksförbundet för Barn med Cochleaimplantat och Barn med Hörapparat

BARNPLANTORNA
Vaktmansgatan 13A
426 68 Västra Frölunda
Telefon 031-29 34 72
ordforande@barnplantorna.se
www.barnplantorna.se

Bli medlem!

Familjer till barn med cochleaimplantat eller hörapparat/Baha betalar en avgift. Medlemsavgiften är 250 kronor. Stödmedlemmar betalar 200 kronor.

Skicka in svarstalongen, eller betala via plusgiro 89 65 76-6. Tidningen Barnplantabladet ges ut två gånger per år.

Barnplantorna

Riksförbundet för Barn med Cochleaimplantat och Barn med Hörapparat

Bli medlem!

Familjer till barn med cochleaimplantat eller hörapparat/
Baha betalar en avgift. Medlemsavgiften är 250 kronor.
Stödmedlemmar betalar 200 kronor.

Skicka in svarstalongen, eller betala via plusgiro
89 65 76-6. Tidningen Barnplantabladet ges ut två
gångar per år.

Välkommen som medlem!

Vi skickar ett inbetalningskort när vi fått din anmälan.

Ja, jag vill bli medlem i Barnplantorna.

Jag vill bli stödmedlem.

NAMN

GATUADRESS

POSTNUMMER

ORT

E-POST

TELEFONNUMMER

SKICKA IN TALONGEN

Plats
för
frimärke

BARNPLANTORNA

**Riksförbundet för Barn
med Cochleaimplantat
och Barn med hörapparat**

Vaktmansgatan 13 A
426 68 Västra Frölunda